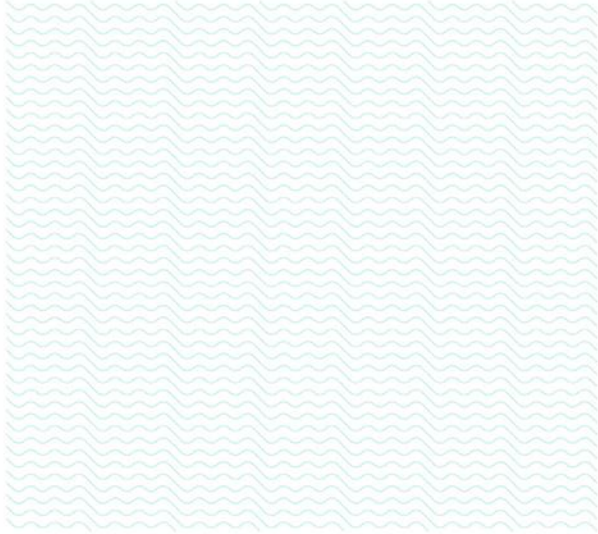
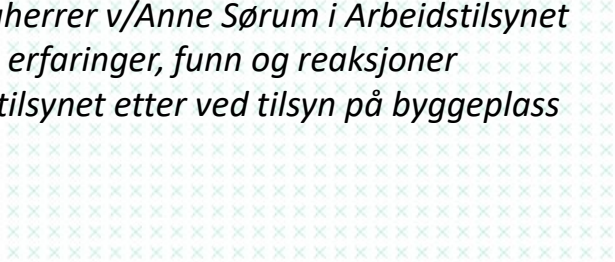

Byggherreforskriften

*Tilsyn med byggherrer v/Anne Sørum i Arbeidstilsynet
Arbeidstilsynets erfaringer, funn og reaksjoner
Hva ser Arbeidstilsynet etter ved tilsyn på byggeplass*

Arbeidstilsynet

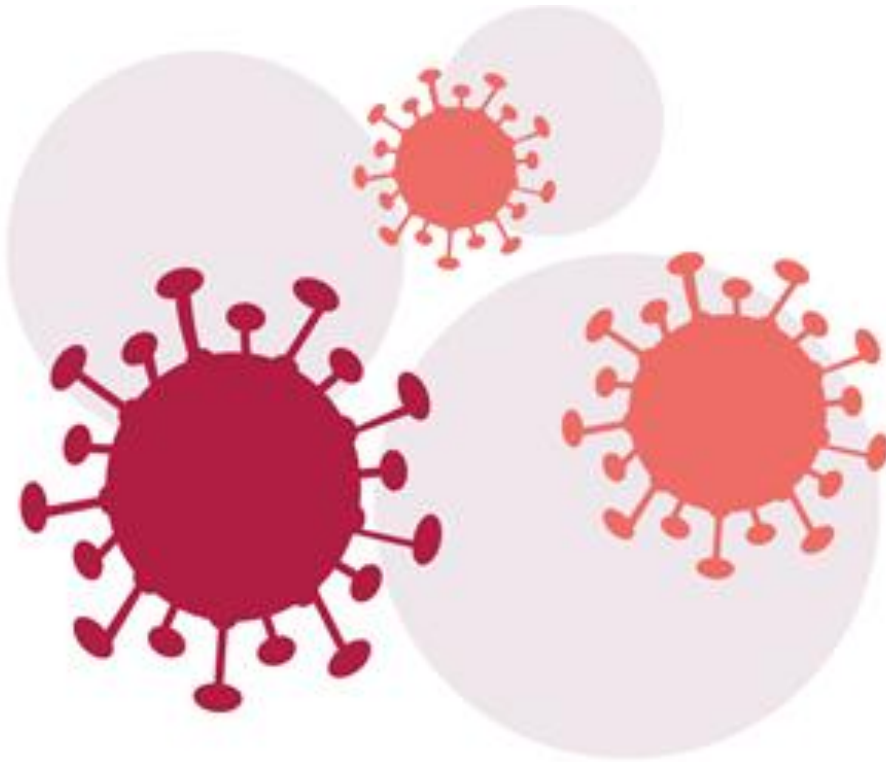
Korona

4 562 tilsyn med smittevern
(1.1.-10.07.2021)

Brudd i 31 % av tilsynene

- bygge- og anleggsvirksomhet
- varehandel
- reparasjon av motorvogner
- Industri

- Vedtak om stans ved overhengende fare i 68 tilsyn
- 53 av stansene var på grunn av brudd på regelverket for innkvartering

Korona – tilsyn med byggherrer

(tallene er fra 2020 og 2021 per 27. mai)

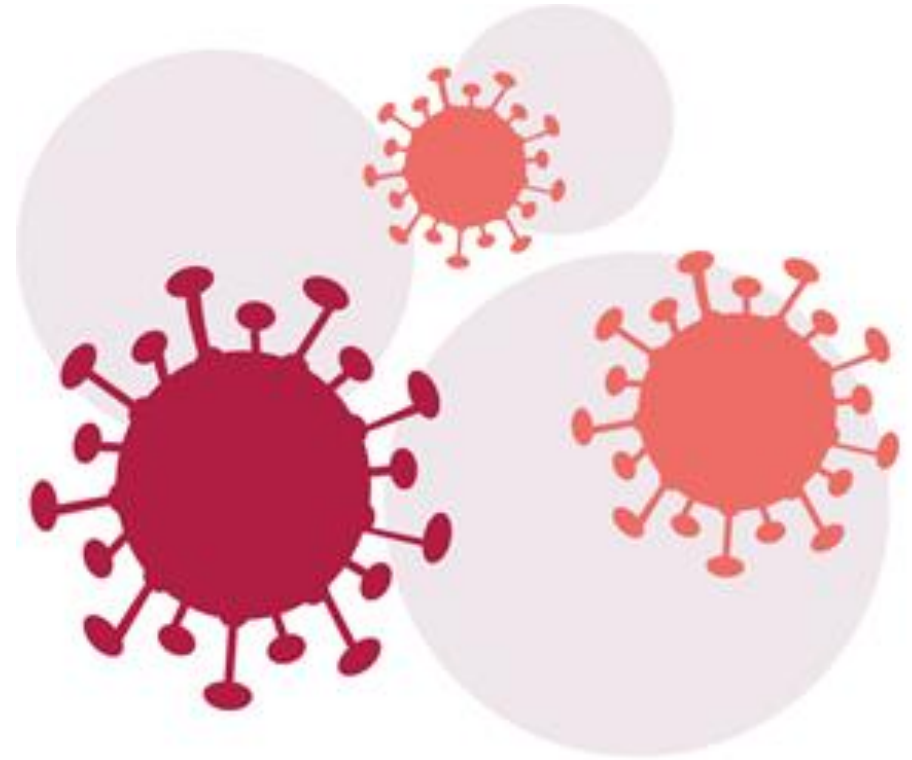
- Har byggherren sørget for at arbeidsgiver følger opp krav om smitteverntiltak som er stilt? Byggherren skal som en del av koordineringen se til at virksomhetene følger opp krav som er stilt etter byggherreforskriften § 14 bokstav e.

Koordineringen og oppfølgingen i utførelsesfasen omfatter å
(e) følge opp at kravene etter § 9 gjennomføres

44 tilsyn/7 brudd

- Har byggherre stilt krav om forebyggende tiltak eller rutiner for å ivareta smittevern etter byggherreforskriften § 9? (Rigg)

44 tilsyn/12 brudd

Byggherreforskriften - Endringer

Arbeids- og sosialdepartementet har fastsatt endringer i byggherreforskriften. Gjelder fra 1. januar 2021.

Målet med endringene er å gjøre kravene til byggherren enda tydeligere gjennom presiseringer i forskriftstekstene og oppdaterte kommentarer til forskriften.

– <https://www.arbeidstilsynet.no/nyheter/kommentarer-til-revidert-byggherreforskrift/>

Opptak av webinar

I starten av desember arrangerte vi webinar «Endringer i byggherreforskriften», hvor vi gikk igjennom endringene som trer i kraft 1. januar 2021. Vi hadde over 2 500 deltakere, og vi mottok veldig mange spørsmål. Vi jobber fortsatt med å besvare noen av dem, og kommer til å publisere disse i en egen artikkel etter nyttår.

Se opptak under, eller finn det [her](#).

§ 1. Formål

Forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherreforskriften)

- Forskriftens formål er å verne arbeidstakerne mot farer ved at det tas hensyn til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser i forbindelse med planlegging, prosjektering og utførelse av bygge- eller anleggsarbeider.

- Kommentarer
Allerede fra tidlig utredningsfase, og videre gjennom planlegging, prosjektering og utførelse, skal målet være å velge løsninger som reduserer faren for skader og ulykker for arbeidstakerne som skal utføre arbeidet.

Når har man ansvar som byggherre?

Når det skal utføres midlertidig eller skiftende bygge- eller anleggsarbeid

§ 4. Definisjoner

I forskriften menes med

a) bygge- eller anleggsarbeid

1. oppføring av bygninger
2. innrednings-, utsmykkings- og installasjonsarbeid
3. montering og demontering av prefabrikkerte elementer
4. riving, demontering, ombygging og istandsetting
5. sanering og vedlikeholdsarbeid, utenom arbeid som er rutinemessig eller mindre omfattende
6. alminnelig anleggsvirksomhet
7. graving, sprengning og annet grunnarbeid
8. annet arbeid som utføres i tilknytning til bygge- eller anleggsarbeid.

Innenfor eller utenfor byggherreforskriften?

- Innenfor:

Utskifting av fasadekledning, maling av større flater eller helt bygg, legging av nytt taktekke, større el- eller V/A-arbeider osv.

«Vedlikehold» er innenfor begrepet bygge- og anleggsarbeid i byggherreforskriftens § 4

- Utenfor:

Vindusvask, mindre flikking og mindre arbeid med utskifting av bygningsdeler, f.eks. av ei dør, et punktert vindu, litt «flekkmaling» (overmaling av grafitti), utskifting av et par lysarmaturer, noen få takstein, mindre rørarbeider osv. «vaktmesterarbeid»

«Alminnelig vedlikehold/vaktmesterarbeid» omfattes ikke av byggherreforskriften

Kapittel 2 Byggherrens plikter

§ 5. Generelle plikter

Byggherren skal gjennom hele prosessen

- a) sørge for at hensynet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplassen blir ivaretatt
- b) sikre at pliktene som er pålagt de prosjekterende, arbeidsgiverne og enmannsbedriftene i denne forskriften blir gjennomført
- c) sørge for og legge til rette for nødvendig dialog og samhandling mellom prosjekterende, arbeidsgivere og enmannsbedrifter for å sikre at hensynet til arbeidstakernes sikkerhet, helse og arbeidsmiljø blir ivaretatt ved prosjektering og utførelse av bygge- eller anleggsarbeider.

Kapittel 2 Byggherrens plikter

§ 5. Generelle plikter fortsetter

- Det skal settes av nok tid til prosjektering og utførelse av forskjellige arbeidsoperasjoner, og byggherren skal dokumentere grunnlaget for de vurderingene som er gjort.

Dokumentasjonskravet vil gjøre det enklere å vurdere eventuelle avvik fra opprinnelig tidsplan. Dette vil bidra til at en mer forsvarlig planlegging av byggetid både for byggherre og arbeidsgiver.

§ 6. Risikoforhold mv. som skal inngå i tilbudsgrunnlaget

Byggherren skal innarbeide i tilbudsgrunnlaget:

- a) de risikoforholdene som er avdekket under planlegging og prosjektering og som ikke er fjernet, jf. § 5 andre ledd bokstav b
- b) planer med tiltak som følger av kartleggingen og risikovurderingen etter § 5 andre ledd bokstav c.
 - Slik at tiltak kan prises

§ 8. Krav til planen for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø

- Planen for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø skal beskrive hvordan risikoforholdene som følger av byggherrens og de prosjekterendes valg, skal håndteres.
- Planen skal bygge på risikovurderinger, tilpasses det aktuelle bygge- eller anleggsarbeidet og inneholde
 - a) et **organisasjonskart** som beskriver rollefordelingen og entreprisformen
 - b) en **fremdriftsplan** som beskriver når og hvor de ulike arbeidsoperasjoner skal utføres, hvor det tas hensyn til koordinering av de forskjellige arbeidsoperasjonene
 - c) en beskrivelse av de **spesifikke tiltakene** som er nødvendige for å redusere fare for liv og helse forbundet med blant annet:
 - 1. arbeid nær installasjoner i grunnen
 - 2. arbeid nær høyspentledninger og elektriske installasjoner
 - Osv.
 - d) en **rutine for behandling av endringer og oppdatering av planen.**

4 punkter!

Rollekonflikt

Koordinatoren skal ikke ha andre plikter eller oppgaver som kan komme konflikt med rollen som koordinator.

- Det samme gjelder byggherrens representant.
- Det er byggherren som skal vurdere om en slik konflikt kan oppstå.
- Byggherren skal dokumentere vurderingen.

Tilsyn: Kontroll og resultat

- Når vi avdekker at sikkerheten ikke er på plass på bygge-/anleggsplasser eller vi får tips eller planlagt fra vår side
- Byggherren følges opp med tilsyn
 - Meldte/uanmeldte
 - Digitalt tilsyn (video, digital plattform)
 - Dokumenttilsyn (skriftlig henvendelse)
 - Inspeksjon (fysisk)
- Kontrollpunkter og resultat (brudd)
 - Forhåndsmelding
 - Oversiktslister
 - Skriftlig avtale med koordinator og byggherrens representant (plikter og fullmakter)
 - Risikoforhold som avdekkes i tidlig fase (Avsatt tid, - kommer)
 - SHA-plan
 - Oppdatert SHA-plan
 - Koordinering og oppfølging
- Reaksjoner
 - Pålegg
 - Overtredelsesgebyr
 - Anmeldelse

Typiske funn på byggeplasser

- Manglende stillas eller manglende fallsikring
- Ulike mangler ved stillas
- Manglende rekkverk og enderekkverk
- Dårlig fundamentering eller forankring av stillas
- Mangelfull avslutning mot tak.
- Provisoriske arbeidsplattformer som ikke er i tråd med regelverket
- Usikrede hull, heissjakter eller trappehull, utsparinger (ikke rekkverk eller lemmer)
- Risikovurdering/HMS-arbeid
- HMS-kort

Typiske funn på anlegg/gravearbeid

- Mangelfulle kartlegginger og risikovurderinger
- Manglende geotekniske undersøkelser
- Oppfølging av grøfteplaner og instruksjoner er mangelfull
- Rømningsveier mangler
- Ikke tilstrekkelig sikring mot trafikkert vei
- Mangler ved periodisk sakkyndig kontroll på gravemaskin
- Utenlandske kompetansebevis uten norsk godkjenning
- Manglende opplæring fra sertifisert virksomhet
- Ikke utstyrsspesifikk opplæring
- HMS-kort mangler

Eksempel på overtredelsesgebyr (OTG)

Arbeidstilsynet gir overtredelsesgebyr når vi avdekker alvorlige eller gjentatte lovbrudd som kan få store konsekvenser for arbeidstakernes helse og sikkerhet.

Overtredelsesgebyr skal få den konkrete virksomheten/byggherren til å skjerpe sikkerheten, og gir samtidig et signal til bransjen forøvrig om at det får konsekvenser å ikke følge lovverket.

Byggherre - forhåndsmelding innsendt	1	150 000
Byggherre - føre oversiktsliste elektronisk	1	150 000
Byggherre - mangelfull SHA-plan	1	150 000
	1	150 000
Byggherre - avtale med koordinator	1	100 000
Byggherre - mangelfull SHA-plan	1	100 000
Byggherre - utarbeide elektronisk oversiktsliste	1	100 000
	1	100 000

Kilde: Byggmesteren

tilsvarende tall 131 og 340 i hhv. 2017 og 2018. Vi har med andre ord sett en økning på 918 % fra 2016 til 2018, forteller BNLS advokat/fagsjef HMS, Thorkil Aschehoug.

Les også: [Mener at overtredelsesgebyr virker \(+\)](#)

Byggherrer får også

Gebyrer ilegges ikke bare de utførende, men også byggherrer, forklarer Aschehoug. Han viser blant annet til en fersk dom fra Oslo tingrett som slo fast at Arbeidstilsynets gebyrvedtak på kr 250.000 mot et mindre byggherreselskap, var gyldig.

Saken gjaldt byggherrens brudd på byggherreforskriften og dennes krav til forhåndsmelding, koordinering, SHA-plan og oversiktslister. I utmålingen av gebyret la tingretten vekt på at byggherreforskriften er et sentralt regelverk for bransjen og at overtredelsene vitnet om manglende forståelse for rollen som byggherre.

Kraftig økning

I dommen vises det til tre øvrige eksempler på at Arbeidstilsynet den siste tiden har ilagt byggherreselskaper overtredelsesgebyr for brudd på byggherreforskriften: De øvrige tre sakene gjaldt gebyrer på hhv. kr 600.000, 300.000 og 250.000, hvor gebyrene ble gitt for regelverkbrudd av samme type som i tingrettens sak, forklarer Thorkil H. Aschehoug i BNL.

Dialog og samhandling

Arbeidstilsynets svartjeneste: 73 19 97 00
svartjenesten@arbeidstilsynet.no